

Farbun u fraja – Rüebli u Karotte

Scriver tudestg e quintar rumantsch en la scola bilingua

■ (anr/vi) **Sis uffants cun ragischs en ils pli differents dialects rumantschs vegnan tar la scolasta Annalis Schaniel.** Quels dus suentermezdis ch'ella dat scola en il Lachen a Cuira discorra ella perquai rumantsch grischun. Ella n'ha betg la finamira ch'era ils uffants dovrian il rumantsch grischun. Els pon discurren era en il futur sco quai ch'els fan quai a chasa u cun la tatta.

En la pratica funcziunescha quai uschia: Sche la classa fa in memori ed i vegn vulvì ina carta cun ina fraja, di il scolar il pled en ses idiom.

Sch'il pled en rumantsch grischun divergescha dal idiom fa la scolasta attent ch'ins po p. ex. per «farbun» era dir «fraja». «Jau na ditg dentant betg ch'els ston duvrar fraja», di Schaniel: «Jau lasch ad els lur pled.» En l'instrucziun tudestga dentant funcziunescha quai auter.

Là na pon ils scolars betg duvrar enavant lur «Rüebli» e ston emprender da dir «Karotte».

Chapir e reagir

Ils sis scolars da Schaniel han tuts visità la scoletta rumantscha da Cuira e chapeschan perquai tuts la quarta lingua. Il diever activ da la lingua saja dentant fitg different dad in scolar a l'auter. Decisiv na saja quai dentant betg en questa fasa, declera la scolasta. L'emprima lingua dals uffants è numnadain il tudestg, e la segunda il rumantsch.

Tar la segunda lingua saja impurtant che l'uffant chapeschia quai che vegn ditg e possia reagir endretg.

Scriver tudestg e quintar rumantsch

Duas uras quint, in'ura chant e trais lecziuns realias dat Schaniel als sis uffants. Da gugent hajan ins elegì quests roms che pretendian intensivamain il linguatg. Era cun quintar emprendian ils uffants sper la lingua.

Leger e scriver fan ils uffants anc uss be en l'emprima lingua. Pir cura ch'els enconuschan l'alfabet e pon gia leger tudestg, cumenza Schaniel cun la lectura rumantscha.



En il Lachen a Cuira sa chatta la scola rumantsch-tudestga.